

Nr 68

Av herr **Wiklund**, angående utbetalningen av sjukpenning och pension till vissa alkoholmissbrukare.

Enligt 3 kap. 18 § lagen om allmän försäkring äger allmän försäkringskassa på framställning av nykterhetsnämnd besluta, att sjukpenning jämte barn-tillägg samt moderskapspenning, tillkommande försäkrad, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 § första stycket lagen om nykterhetsvård sägs, helt eller delvis skall utbetalas till annan än den försäkrade. Lagen nämner som alternativ mottagare av nämnda försäkringsförmåner kommunal myndighet eller den försäkrades make eller annan person. Till annan utbetald förmån skall användas till den försäkrades samt, vad angår sjukpenning jämte barntillägg, hans familjs och, i fråga om moderskapspenning, barnets nytta. Enligt 16 kap. 12 § lagen om allmän försäkring gäller, att riksförsäkringsverket under enahanda omständigheter äger meddela beslut av ovan angiven innebörd avseende utbetalningen av pension.

Den omedelbara förebilden till dessa lagrum har hämtats från 27 § tredje stycket sjukförsäkringslagen, där gruppen av sjukförsäkrade alkoholmissbrukare, beträffande vilken utbetalning till annan än missbrukaren själv av sjukpenning och barntillägg kan ifrågakomma, avgränsats genom hänvisning till 15 § första stycket nykterhetsvårdslagen (åt alkoholmissbruk hemfallna personer, vilka i följd av sitt missbruk är socialt skadegörande på det sätt, som anges i nyssnämnda lagrum). Motsvarande bestämmelse i folkpensioneringslagen (38 § 3 mom. andra stycket) är äldre och hade betydligt större räckvidd i vad avser beskrivningen av alkoholmissbrukare, för vilka bestämmelsen kunde tillämpas ("den som är eller nyligen varit hemfallen åt alkoholmissbruk"). Särskild socialt skadegörande kvalifikation genom att någon s. k. social indikation enligt 15 § nykterhetsvårdslagen (1 § i tidigare alkoholistlag) befanns tillämplig, erfordrades alltså inte.

Emellertid kan det knappast vara logiskt och rimligt att de båda ovan refererade lagrummen i den nuvarande lagen om allmän försäkring (3 kap. 18 § och 16 kap. 12 §) gäller endast för alkoholmissbrukare hänförliga till 15 § första stycket nykterhetsvårdslagen men inte för sådana missbrukare, på vilka 15 § andra stycket samma lag är tillämplig. Någon egentlig skillnad i fråga om allmän status eller t. ex. ur vårdbehovssynpunkt eller vid deras behandling mellan de båda kategorier alkoholmissbrukare, som åsyftas i första respektive

andra stycket nämnda lagrum, föreligger veterligen inte. Vad särskilt angår den sociala indikationen "upprepade fylleriförseelser" i 15 § andra stycket åberopas ofta denna indikation vid tillämpning av detta lagrum medvetet i stället för någon eller flera av de sociala indikationerna i första stycket, om tillräckligt antal fylleriförseelser föreligger. Anledningen härtill är att indikationerna i första stycket ofta fordrar bevisning genom uttalanden av t. ex. hustru eller anhöriga, vilken bevisning av hänsyn till de hörda personernas ömtåliga ställning i förhållande till alkoholmissbrukaren ofta är svår att genomföra. Därtill kommer att det av psykologiska skäl inte alltid är lämpligt att åberopa sådan bevisning inför denne. Vad nu anförts visar, att det i stort sett rör sig om samma klientel i 15 § första och andra stycket nykterhetsvårdslagen. I varje fall kan det inte föreligga någon nämnvärd skillnad mellan dessa båda grupper alkoholmissbrukare ur den synpunkt, som här får anses relevant, nämligen vad beträffar behovet av den lagliga möjligheten att i vissa fall kunna förordna om utbetalning av sjukpenning m. m. respektive pension till annan än den försäkrade respektive pensionsberättigade, då gravare alkoholmissbruk föreligger.

Med stöd av vad ovan anförts får jag anhålla,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av 3 kap. 18 § och 16 kap. 12 § lagen om allmän försäkring, att dessa lagrum kan tillämpas på samtliga kategorier alkoholmissbrukare, som åsyftas i 15 § nykterhetsvårdslagen.

Stockholm den 18 januari 1963

Daniel Wiklund
